

Posudek školitelky na diplomovou práci

Ivana Račáková: Plodnost během pandemie covid-19 se zaměřením na Česko

Předkládaná diplomová práce se věnuje změnám plodnosti v období pandemie covid-19 v Česku, které zasazuje do vývoje v různých evropských regionech. Cílem práce je charakterizovat změny plodnosti, které nastaly v Česku během epidemie covid-19 a na ní navazující zhoršující se ekonomické situace v letech 2020–2022. Jedná se o velmi aktuální a společensky relevantní téma, protože období pandemie covid-19 zdá se v řadě vyspělých zemí posílilo nebo odstartovalo období dalších výrazných a rychlých změn úrovně plodnosti.

Předložená diplomová práce má 83 stran (vč. příloh) a je členěna do 9 číslovaných kapitol. Struktura práce je přehledná a logická. Po úvodu následuje kapitola zasazující téma plodnosti v období pandemie covid-19 do historického kontextu jiných pandemií a společenských krizí a také do aktuálních poznatků o vlivu pandemie covid-19 na reprodukční plány a trendy plodnosti v jiných evropských zemích. Kapitola 3 specifikuje cíle práce a výzkumné otázky, které se zaměřují především na situaci v Česku a zhodnocení změn plodnosti a reprodukčních plánů v pandemickém období. Těmto cílům odpovídají zvolená data a metodologie, která je popsána v kapitole 4. Autorka kombinuje statistická data o plodnosti (včetně méně tradičních měsíčních údajů publikovaných v Human Fertility Database) a data výběrového šetření GGP–Současná česká rodina, které bylo realizováno v letech 2020–2022. Toto mezinárodní šetření v době vrcholící pandemie covid-19 přidávalo do dotazování národní otázky na možné dopady pandemické situace a reprodukční plány.

Vlastní analytická práce je rozčleněna do čtyř kapitol. Autorka nejprve podrobně představuje změny plodnosti v pandemickém období let 2020–2022 v regionech severní, západní, jižní a střední a východní Evropy (kapitola 5). Poté se soustředí na situaci v Česku, nejprve přibližuje kontext změn plodnosti v Česku (kapitola 6), který zahrnuje jak minulý vývoj plodnosti, tak výstižnou charakteristiku průběhu zdravotní krize a na ni navazující restriktivní opatření, jejichž dopad je demonstrován mj. na změnách v intenzitě sňatečnosti v reakci na měnící se nařízení regulující shromažďování a volný pohyb osob. Kapitola 7 podrobně pojednává změny plodnosti v letech 2020–2022, jak z hlediska měsíčních fluktuací, tak změn intenzity podle věku, pořadí a legitimacy. Kapitola 8 se zaměřuje na změny reprodukčních plánů – jak z hlediska jejich intenzity (tedy počtů plánovaných dětí), tak časování – v kontextu individuálního vnímání pandemie jako (na)príznivého období pro reprodukci.

Práce je napsaná přehledně, logicky postupuje od širších souvislostí (regionálních v rámci evropského srovnání, ale také časových v rámci důsledného porovnávání případných změn s minulým vývojem plodnosti) k podrobné analýze situace v Česku. Argumentace v teoretické části i interpretace výzkumných zjištění je logická. Práce je zpracována přehledně graficky i obsahově a napsána čtivě a bez výraznějších stylistických nebo gramatických nedostatků. Autorka přesvědčivě prokázala orientaci v nejaktuálnější, především zahraniční literatuře i dobrou orientaci v různých datových zdrojích a práci s nimi. V práci vhodně kombinuje statistická data a data z výběrového šetření, povaze dat přizpůsobuje jak výzkumné otázky, tak metody zpracování.

Diplomantka přistupovala k diplomové práci zodpovědně, dobře se zorientovala v tématu a velmi aktuální literatuře, přičemž některé klíčové datové zdroje a publikace byly dostupné až v průběhu

zpracovávání diplomové práce. Práce podrobně demonstruje, jak se pandemické období odráží v plodnosti a reprodukčních plánech, což jsou důležité informace pro pochopení aktuálních změn plodnosti a výhledů budoucího vývoje.

Předkládaná práce Ivany Račákové splňuje všechny požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji tímto k obhajobě.

27.5.2024

PhDr. Mgr. Anna Šťastná, Ph.D.